

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. I. Cauſæ cur inſtitutum fuerit Diuinum Horarum Canoniarum
officium, & magna eius commoda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

TRACTATVS TERTIVS

DE PERFECTA RATIONE
OFFICIVM DIVINVM SIVE HORAS CA-
NONICAS PERSOLVENDI.

CAPVT I.

CAVSÆ CVR INSTITVTVM FVERIT DIVINVM
*Horarum Canoniarum officium, & magna eius
commoda.*

ECVNDVM Valdeque Insigne Sacerdotum Ministe-
rium est: orare Deū pro vniuerso Christiano populo
cuius officij & muneris partem etsi expleant ipse
Sacrificio, vt iam vidimus: fufius tamē id præstant cum
HORAS CANONICAS orant, quas communiter
DIVINVM OFFICIVM appellamus, ob excel-
lentiam officij & muneris orandi & laudandi Deo.
Quod officium non ad solos pertinet Sacerdotes, sed

etiam ad Ministros ordine sacro insignitos; & multos alios, quos Ecclesia
Sancta ad id præstandum designat constituens tempus & locum, in quo
ad sanctum hoc exercitium debeant conuenire. Cuius initium fuit in ipso
die, qua Christus Dominus noster ad cælos ascendit. Apostoli enim, vt
S. Lucas refert, receperunt se in quoddam cœnaculum cum alijs multis
discipulis, vbi omnes erant perseverantes vniuersim in oratione, præsertim
etiam Maria Matre Iesu, donec venit super eos Spiritus Sanctus. Cuius in-
spiratione permoti Fideles primævæ Ecclesiæ: b erant (vt idem S. Euangeli-
sta refert) perseverantes in communicatione fractionis panis, & orationibus, &
conueniebant in templum ad communionem: & S. Apostolus ad Corin-
thios refert, quod illi c conuenirent ad vnum locum ad Dominicam cœenam
manducandam, & exercenda dona & gratias gratis sibi datas in vtilitate

*Dolentes C.
de Colebra.
Missar.*

*a Añnum.
l. 4.*

b 62. 4 2. 4 6

*c 1. Corint.
11. 20.*

omni

omnium, & ad laudandum Deum. Ac propterea dicit: *d cum conuenitis, unusquisque vestrum Psalmum habet, quem proferat, & alter gratias Deo agit, & idcirco, etiam non intelligentes, respondent: Amen.* Et hinc ortum est, ut orationes Ecclesie vocarentur Collectae: eo quod multi simul in loco vno recollecti eas pro omnibus dicerent. Ex quo apparet, hanc orationem non fuisse pure mentalem, sed vocalem; & quidem elata voce, ut ab omnibus audiri & intelligi posset, eum in modum, quo idem S. Lucas refert: Apostolos cum reliquis Fidelibus in locum vnum conuenisse, & omnes e *unanimiter leuasse vocem ad Deum, longam ac feruentem facientes pro omnibus oratione.* Quamuis autem Spiritus Sanctus (cuius donum est, ut quis sciat bene orare) soleat orantibus verba inspirare, in ipsa oratione dicenda, ita ut ex feruenti interna & mentali oratione resultet (ut ait Sanctus *BONAVENTURA*) vocalis oratio; ita ut ipsemet orans, suae orationis verba componat, id tamen raro euenit, ob dispositionis nostrae paruitatem; & quod non omnes apti & capaces sint, ad id praestandum. Quare quemadmodum *CHRISTUS DOMINUS NOSTER* componere voluit ipsam Precationem Dominicam, ut omnes fideles eam orarent: ita etiam *SPIRITUS SANCTUS* Ecclesiae inspirauit, ut officium Diuinum ordinaret, & orationes laudesque Dei colligeret: quas eius Ministri dicturi essent in loco & tempore sibi praescriptis.

§. I.

CAUSA huius Sanctae Institutionis multae fuerunt, valdeque utiles: & Sanctus Bonaventura quinque valde Pias assignat. *Prima causa* fuit: ut Ecclesia Militans imitaretur morem Triumphantis: in qua Angeli & Spiritus Beati coram Deo semper assistunt, eius laudibus attendentes, iuxta illud Davidis: *a Beati, qui habitant in domo tua Domine: in secula seculorum laudabunt te.* Cum igitur Christus D. N. sicut est in caelo, realiter & vere sitetiam in Sanctissimo Altaris Sacramento in ipsis templis: aequum & iustum est, ut sint constituti Ministri qui eius praesentiae assistant, laudesque decantent cum ea maiori continuatione & frequentia, quam humana fragilitas adhibere potest. Et videntur Seraphini, quos vidit *Isaias*, descendisse de caelo in templum Ierololymitanum, ut nos docerent modum, Deum in nostris templis laudandi. In praesentia enim Domini *clamabant alter ad alterum, & dicebant: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria eius: ut homines intelligerent, se debere imitari incensum Seraphinorum amorem: ut magna concordia vniti, Sanctissimam Trinitatem laudent: existimantes, hanc esse supremam occupationem quam in terra habere possunt: cum de ea gloriarentur supremi caelestes Angeli: quorum laudibus debet hanc coniungere,*

ut earum

d. 14. 23.
26.c. *Ad summ.*
4. 24.Processus 7.
Relig. 6. 3.I.
opus. de 6.
Alio Seraph.
6. 8.
a Psal. 83. 5b *Isaie* 6. 3

vt earum defectus suppleatur, fiant que Domino ipsi gratiores. Ideo enim Ecclesia in Præfatione addit: *cum quibus & nostras voces vt admitti iubet deprecamur, &c.*

SECUNDA huius Institutionis causa fuit, vt esset perpetua Diuinarum beneficiorum memoria, designatis certis horis, in quibus Deus fit laudandus; gratiæque illi pro eis agenda: vt huic obligationi, maiori qua possemus, continuitate satis faceremus, iuxta illud Davidis: *c benedixit Dominum in omni tempore; semper laus eius in ure meo; & illud Isaie: misericordiarum Domini recordabor, laudem Domini super omnibus, qua reddidit nobis; & super multitudinem bonorum, qua domui Israel largitus est.* In quibus verbis meminit duorum beneficiorum specialium, quæ largitur Dominus vnique fidelium; & generalium, quæ concedit domui Ecclesiæ suæ, in omnium vtilitatem. Vt autem vtrorumque sit continua memoria & gratiarum actio institutæ sunt horæ Canonice: vt Ecclesiastici suo & Ecclesiæ nomine semper Deum laudent, gratiasque pro his beneficijs agant, sed magis in particulari, vt memoriã habeant beneficij nostræ redemptionis. Dominumque laudent, qui *media nocte* fuit natus; & *alia nocte* ingentes sustinuit cruciatus; *mane* verò ad iudices deductus; & *hora tertia* flagellatus, & ad mortem damnatus; *sexta* autem crucifixus; *vesperi* tandem mortuus; & *circa noctem* sepultus; postea diluculo resurrexit, & *hora tertia* Spiritum Sanctum misit. Cum igitur hisce horis adeo insignia beneficia Ecclesiæ contulerit: decebat, vt eius filij eisdem horis ad ipsum Dominum, quæ tanta liberalitate & misericordia contulit, laudandum conueniret.

HVC causa affinis valde est *tertia*: vt scilicet orationis exercitium qua posset maxima frequentia continuaretur, duplici nomine. Altero, vt quod necessitates & miseriæ tam particulares, quam communes, quibus premimur, sint continuæ: quarum vniuersalis reparator est ipse Dominus noster, adhibita ratione ad id impetrandum; Altero, ed quod oratio sit efficacissimum medium ad conseruationem & augmentum Fidei, Religionis, & Sanctitatis, quam profiteamur: quæ absque Diuino fauore non potest diu durare, hic autem fauor obtinetur orationibus. Et vtroque hoc nomine dixit Christus Dominus noster: *e oportet semper orare, & non deficere.* Quod (vt ait Beda) præstat Ecclesia, statuendo vt eius Ministris toties die ac nocte conueniant, ad *Horas* Canonicas dicendas: vt vtrumque à Deo obtineant, quas quotidie repetunt, vt quotidie vtrumque obtineant; iuxta illud S. Hieron. Deus semper largitor, semperque donator est: non mihi sufficit, quod semel donauit, nisi semper donauerit. Peto, vt accipiam; & cū accepero, rursus peto. Auarus sum ad suscipienda beneficia Dei. Neque ille deficit in dando, neque ego fatior in accipiendo; quanto plus habebero, tanto plus litio. Præterea, cum Officium Diuinum non solum con-

c Luc. 18. 1.
c. 71. in Lu
cam. apud
D. Thom. in
catena.
Epist. ad
Thesiphon-
sem in o-
med. iiii.

»
»
»
»
»

tineat petitiones; sed multos actus & virtutum omnium affectus complectatur: ideo si ut oportet, dicatur: non solum consilium impletur, semper orandi, sed etiam proficiendi continuè in puritate & sanctitate: iuxta illud quod Spiritus sanctus dicit: *f qui iustus est iustificetur adhuc: & sanctus sanctificetur adhuc.* Et illud Ecclesiastici: *g non impediaris orare semper, & ne vercaris usque ad mortem iustificari: quoniam merces Dei manet in aeternum.*

HINC etiam Quarta causa huius Institutionis oritur: ut communis plebs, quæ parum scit, parumque delectatur hoc exercitio orandi & laudandi Deum: ei assuecat, accedens ad Ecclesiam constitutis horis: ubi non solum per ipsos Sacerdotes oret, & laudet Deum; sed hoc etiam exemplo teipsam excitet, ut iuxta suam capacitatem, idem præstet; & attendens Divinis officijs, reddatur ei minus graue tempus, quod ibi orando expendit. Experientia enim docet nos, quodd, nisi sancta hæc esca proponeretur; multi non accederent templa, aut citò defatigarentur in eis manendo. Et hoc est, quod S. Lucas dixit: quod, quando Zacharias Pater Sancti Ioannis Baptistæ ingressus est templum Domini, ut secundum consuetudinem Sacerdotij incensum poneret: tunc *h omnis multitudo populi erat foris hora incensi*; atque si nunc diceremus: dum Sacerdotes officium suum præstant in altari, vel in choro omnis populus est foris orans, & clamans ad Deum, bono illorum exemplo permotus.

QUINTA causa est: quia id spectabat ad Catholicæ Ecclesiæ, & Christianæ Religionis decorum. Si enim Gentiles conveniebant in suis templis, ut suos falsos Deos adorarent & laudarent: multò magis est rationi consentaneum, ut Christiani in templis nostris conveniamus, ad adorandum & laudandum verum nostrum Deum. Et, si antiquæ legis fideles suas etiam faciebant congregationes in suis Synagogis; suæque festa celebrabant pro gloria Dei nostri: multò certè magis iustum est, ut Christiani conveniamus in templa nostra, ut eum laudemus, & altissimorum eius mysteriorum, & Sacramentorum participes efficiamur: facientes quod refert Ecclesiasticus de Davide dicens: *i dedit in celebrationibus decus, & ornavit tempora usque ad consummationem vite, ut laudarent nomen sanctum Domini; & amplificarent mane Dei sanctitatem.* Omnes enim tenemur eum laudare: quia talis est; & propter altissimas, quas in se habet perfectiones; & propter amplissima opera, quæ nobis præstitit, ac præstat: decetque ut omnes nostras vires intendamus in his cum omni solennitate possibili præstandis: semper enim minùs faciemus, quàm infinita eius Maiestas deprecatur, & promereatur, ut aperte dixit idem Ecclesiasticus: *k glorificate Dominum quantumcumque potueritis, superualebit enim adhuc & admirabilis magnificentia eius. Qui benedixit Dominum, exaltate illum quantum potest: maior enim est omnis laude.*

f Apoc. 12.

31.

g Eccli. 18.

22.

4

h Luc. 1. 10.

5

i Eccli. 47.

2.

k Eccli. 43.

32.

S. II.

HAE QVINQVE institutionis officii Diuini causa, magnam eius momentum nobis aperiunt: quod amplius explicauit SANCTUS CHRYSOSTOMVS iucundissimis quibusdam similibus. Præmittit enim quod per Orationem non solum petitiones indiligamus, sed varios etiam actus deuotionis, & amoris, qui in officio Diuino continentur. Cuius septem partes sunt instar septem Planetarum cæli ipsius Ecclesiæ, quæ lumen illi, calorem, & vitæ influentias communicant.

ORATIO, ait hic Sanctus, idem facit in animalibus, quod Sol in corporibus. Quemadmodum enim Sol illuminat, calescit, & viuificat; eiusque præsentia plantæ virescunt, & alia viuentia latantur; a grati subleuantur; & sani sua opera exercent; & si Sol deficeret, omnia manerent in tenebris, in frigore, miseria, & umbra mortis. Ita Oratio verum impetrat lumen, quod illustrat intellectum, sine quo lumine omnia essent tenebræ ignorantia, & errorum. Ab ea procedit bonorum affectuum calor accendens corda; sine quibus omnia essent frigus peccatorum atque tepiditatum. Per eam descendunt influentiæ inspirationum cælestium, quæ sunt vitæ nostræ principium; sine quibus omnia sunt pericula mortis. Per deuotam orationem reuirescunt plantæ virtutum, animi tristes exhilarantur; infirmi ac debiles sanctitatem, & fortitudinem recipiunt; & qui sancti sunt ac boni, maiori cum feruore opera sua faciunt. Sed ulterius adhuc dicere possumus, quod oratio faciat homines tanquam Soles, propter excellentiam splendoris, & ardoris, quem illis adfert. In cuius testimonium quando Moyses descendit de monte, vbi diu fuerat in oratione colloquens cum Deo, a *habebat faciem suam cornutam*, emittens scilicet lucis radios adeo vehementes, vt filii Israel non possent eam intueri; sicut nec Solis radios quis intueri potest. Et quando Christus Dominus noster *orauit in monte Thabor, et resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta autem eius ex eo splendore facta sunt alba sicut nix*. Et quoniam Ecclesia est, dicitur *Et vt Sol*, vult facere e certam suam electionem frequenti oratione, quæ vnde est ad id potens & efficax: cum quæ profiteatur semper se famulum esse Sole iustitiæ; ideo vult etiam profiteri continuam orationem per quam conseruat vestem adeo preciosam; optans vt vnus quisque sicut strom splendeat sicut Sol & certam faciat suam electionem, & vocationem per huiusmodi exercitia.

HINC est, quod oratio (vt ait S. Chrylostomus) signum sit sanctitatis.

Lib. 1. c. 2
de orando
Deum.

I
i Lib. 1. in
initio.

a Exod.

34. 29.

b Luc 9. 29.

c Mat. 17.

d Cant. 6. 9.

e 2. Petri.

1. 10.

f Apoc 12. 1.

plantæ crescunt in animabus, erumpunt feruentium desideriorum flores, folia verborum sanctorum, & bonorum operum fructus. Quia irrigatione deficiente, reliqua etiam deficerent, & virtutes perirent: eò quod corda in quibus sunt saxe, sint arida terra, & oppugnentur ab vrentibus passionum ventis, & fulminibus igneis, quæ proprius amor elaculatur. Ex quo apparet, per Orationem impleri in Ecclesia illud Isaia: *h. Latibit de ferta & innia & exultabit solitudo, & florebit quasi lilium. Germinans germinabit & exultabit latibunda. Et quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontem aquarum.* Quæmadmodum enim Moyses orans impetrauit à Deo, ut irrigaret populo thesaurum & fontem aqua viua, ut satiari posset, & ita ex diuersa petra egressæ sunt aqua largissima, ita ut populus biberet & iumenta. Et Elias (ut S. Iacobus Appostolus perpendit) oratione impetrauit ut cælum daret pluuiam, & irrigata terra daret fructum suum. Quæ omnia animaduertens Ecclesia, vult suos Ministros sæpius quod cotidie orare, ut cælestem hanc irrigationem impetrent, & viuas gratiarum aquas, quas Deus ex infinitis suis thesauris effundit.

SE DAMPLIUS adhuc exaggerat S. Chrysostomus exercitij huius necessitatem, dicens: quod quemadmodum anima est vita corporis, cui sensus & motus omnes communicat; ea autem discedente, inanet cadauer deformis, & fœtidum, & conuertitur in vermes: ita oratio est vita animarum, in quantum eis impetrat omnia, quæ sunt necessaria, ut viuant, sentiant, & operentur iuxta Leges Spiritus S. eiusque gratiæ, quæ est propria vita spiritus. Quod si illæ orationem dimitterent, breui morentur, & redderentur deformes à vitis, & valde fœtidæ à malis exemplis, & replerentur vermibus, inquietudinis & remorsus. Et ob hanc causam cum Christus Dominus noster in cælum ascendit, tota Ecclesia, quæ tunc erat, tradidit se Orationi continuæ, donec Spiritus Sanctus super omnes descenderet, & in eadem postea perseverabant, ad conseruandam, & augendam spirituales illam vitam. Et quemadmodum aqua ita est vita piscium, ut in ea viuant, natent, suasque actiones exercent; ex qua cum exeunt, statim expirant: ita, ait, oratio est vita animarum, quæ viuere debent, respirare, laborare, & opera facere æternæ vitæ digna: quod si dimittant Orationem, exponunt se periculo omnia amittendi.

HIS & alijs similitudinibus ostendit gloriosus hic Doctor necessitatem & vilitatem huius exercitij orandi, dicens: si velimus imitari Patriarchas, Prophetas, Apostolos, & Clarissimos Ecclesiæ Patres: facile illis impetrare nos posse: si per omne tempus precationibus ac Dei cultu, studioque pietatis dediti viuamus; hanc vitam, hanc sanctitatem, hanc opulentiam, hanc bonorum omnium summam existimantes, vota nostra offerre Deo sincere puroque corde. Quæ sententia speciatim competit sacerdotibus

h. Isaia. 35.
1.7.

i. Num. 20.
6.11.

k. 3. Reg. 18.
41.
Iacob. 5. 13.

6.
Lib. 1. de orando Deū.

Libro 2.

Lib. 1. ab initio.

- >> triarchas, Prophetas, Apostolos, & Clarissimos Ecclesiæ Patres: facile illis
- >> impetrare nos posse: si per omne tempus precationibus ac Dei cultu, studioque pietatis dediti viuamus; hanc vitam, hanc sanctitatem, hanc opulentiam, hanc bonorum omnium summam existimantes, vota nostra offerre Deo sincere puroque corde. Quæ sententia speciatim competit sacerdotibus

cerdotibus & Ecclesiasticis, qui ratione suæ Professionis, dedicati sunt & consecrati continuæ orationi, cultu sçue diuini ministeriis, multò maiori excellentia, quàm Sacerdotes & Leuitæ Antiquæ Legis: quibus Ezechias Rex dixit: *vos elegit Deus, ut staretis coram eo, & ministretis illi, cohabitig, eum, & cremetis incensum.* Cum autem quòd stemus coram Deo, fiat ad orandum, & cum eo loquendum, & offerenda Sacrificia, & incensum cremare, sit orationis symbolum: hoc totum est proprium Ecclesiasticorum; de quo meritò debent amplius gloriari, quàm de rebus alijs omnibus: cum deceat vnumquemque gaudere, & gloriari de officio suo; præcipuè, si ad id sint ab Ecclesia constituti, & conducti. Quæ benè collocatos reputat redditus, etiam valde pingues dignitatum & beneficiorum, etiam simplicium, eo solùm nomine, vt illi quotidie occupentur in Diuino officio legendo; & ipsi Ecclesiæ auxilium præsentent suis orationibus. Ita vt etiam dicere possit Christus Ecclesiasticis Ministris, quod dixerat antiquis: *Quis est in vobis qui claudat ostia, & incendat altare meum gratuito?* Si enim aliquid laboris in ministerio vestro ponitis: temporalem vestram mercedem accipitis. Quod si portas sensuum vestrorum clauditis, vt intra cordis vestri templum orationis causà vos recipiatis, & incensum vocalium vestrarum orationum incendatis: ego vobis sufficiens pro eo labore stipendium trado; præter illud spirituale & meritum gratiæ & gloriæ quam vestro hoc opere obtinebitis. Non enim existimare debent Ecclesiastici, orationem institutam ad communem Ecclesiæ utilitatem, non esse etiam sibi ipsis valde vtilem; & proficiam; quia est magis ipsi, vtilis, quàm si solùm pro seipsis orarent, vt constabit ex dicendis capite tertio.

12. Paral.
29. 1.m Malach.
1. 10.

CAPVT II.

QVIBVS CAVSIS SPECIALITER INNITATUR

*Consuetudo solenniter canendi officium Diuinum alternis versibus,
& quo fructu & vtilitate id fiat.*

EX DIC'TIS Haftenus deducere licet causas consuetudinis in tota Ecclesia receptæ, solenniter canendi Diuinum officium. Ad cuius rei declarationem aduertendū est: duobus modis dici posse & persolui Canonicas Horas. Alter est submissa voce illas legēdo & hic modus, vt ait S. Thomas, est necessarius omnibus Ecclesiæ Ministris: Quia enim illa est visibilis; etiā oratio, quā illa iniungit, & ad quā obligat, debet esse vocalis; ita vt qui illam solus legit, possit suis auribus eam

2. p. 7. 83. 4.
12.

Ee

per.